

Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIII.

Celovec, 8. decembra 1914.

Št. 64.

Belgrad zopet avstrijski.

Ko je v sredo zvečer proti šestim do-
spela po brzoglavju v razna avstro-ogrsko
mesta vest, da je naša 5. armada na juž-
nem bojišču zasedla Belgrad, je povsod za-
vršalo, in opazilo se je živahno življenje,
kakor ga že nekaj časa sem ni bilo videti.
Ljudstvo se je zavedalo, da je s padcem
Belgrada dovršen del vojske na jugu.

Vojaški strokovnjaki pač sodijo, da za-
sedenje Belgrada po naši armadi nima
ravno strateške važnosti, pač pa tem več-
jega moralnega pomena. Kak uničujoč utis
je moralo narediti na srbsko armado za-
sedenje njihovega glavnega mesta! Pa tudi
na nevtralne države na Balkanu bo to ko-
likortoliko vplivalo.

Naše čete niso zavzele Belgrada s se-
verne strani, kakor se je izprva pričako-
valo, ampak padec glavnega srbskega mesta
je bil posledica poraza srbske armade južno
od Belgrada, vzhodno od Kalubare in Ljiga.
Ker se del srbske armade v Belgradu ni
hotel dati obkoliti, je moral zapustiti bel-
grajsko trdnjavo in ubrati pot k poraženi
glavni srbski armadi.

Uradno poročilo o zasedenju Belgrada
z dne 3. t. m. pravi: »Zmagovalno prodiranje
naših čet preko Kolubare je nasprotnika pri-
sililo, da je zapustil brez boja Belgrad, ka-
tere obrambne zgradbe so bile obrnjene
proti severu, da ne bi svoje tamošnje po-
sadke izročil ujetništvu.

Naše čete so udrle v Belgrad preko
Save in iz južnovzhodne smeri in so zasedle
višine južno od mesta.

Javna poslopja, tudi poslaniški palači
Nemčije in Avstro-Ogrske, so bile takoj vo-
jaško zavarovane.

Zasedenje Belgrada je uspeh poveljnika
5. armade, generala Franka, po rodu Hrvat
iz Splita v Dalmaciji. General pehote Li-
borij vitez pl. Frank je zadnje tedne dobil

povelje, da naj obkoli Belgrad, in to svojo
nalogo je rešil prej, kakor se e pričako-
valo. Odlikovan je bil z velikim križem Leo-
poldovega reda z bojno dekoracijo. Velike
važnosti pa je zavzetje Belgrada za našo
armado zlasti z ozirom na prometno zvezo
za armado.

Belgrad ima baje čudovito krasno lego
in je štel približno 100.000 prebivalcev. Večji
del p e bivalstva je seveda zbežal proti jugu.
Za Belgrad je preteklo v teku stoletij že
cele potoke krvi, kakor nas spominja slo-
venska narodna pesem: Stoji, stoji tam Beli-
grad, za gradom teče rdeča kri, da b' gnala
mlinske kamne tri. Ta pesem nas spominja
na obleganje Belgrada l. 1789., ki ga je slavni
general Lavdon po krvavih bojih iztrgal
zopet Turkom. Belgrad so odnekaj smat-
rali za ključ do Balkana. Zato sov njem
gospodarili Franki, Bizantinci, Ogri, Bolgari.
Največ krvi je preteklo tam v bojih s Turki.

L. 1440. so se pokazali Turki prvokrat
pred Belgradom, a so se morali po sedem-
mesečnem obleganju vrniti. L. 1456. so ga
zopet oblegali, pa tudi tedaj so bili odbiti.
Šele 70 let pozneje je zavzel trdnjavo sultan
Soliman. Od tega časa je služil Belgrad
Turkom za glavno središče pri njihovih
vpadih na Ogrsko in v Avstrijo.

L. 1668. so vzeli Avstrijci pod vodstvom
Maksimilijana Bavarskega Turkom Belgrad;
a kmalu so ga morali zopet zapustiti. L. 1717.
so ga vzeli drugič pod vodstvom princa
Evgena Savojskega. Po raznih homatijah je
bil l. 1792. zopet prepusčen Turkom. L. 1862.
e nastal poboj med Srbi in turško posadko.
Turki so se izselili iz mesta, le v trdnjavi
je še do leta 1867. ostala turška posadka.
Še istega leta so bili izročeni ključji trd-
njave srbskemu knezu Mihajlu Obrenoviču.

Belgrad se je zelo hitro razvijal in bo-
gatel. Zadnja desetletja je čisto izpremenil
svoje lice. Z zavzetjem je prišel zopet v
oblast naše države in bo v bodočnosti zelo
važna avstrijska postojanka na — Balkanu.

Z bojišč.

AVSTRIJSKO POROČILO.

Dunaj, 3. grudna. (Kor. urad.) Uradno
se razglša: Dne 3. grudna opoldne. Naš
položaj na severovzhodnem vojnem pozori-
šču se včeraj ni izpremenil.

Namestnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, generalni major.

RUSKA POROČILA.

Kodanj, 3. grudna. Neka 1. grudna v
London došla brzoglavka iz Petrograda po-
ročja, da so izkopali Nemci z občudovanja
vredno spretnostjo jarke in okope na celi
svoji umikovalni črti. Nadalje, da imajo se-
daj pozicijo, ki spominja na njihovo pozicijo
na Francoskem. Prihodnji dnevi da bodo
pokazali, če se bo Nemcem posrečilo, obdr-
žati črto za Strykow—Lodz.

Kristijanija, 3. grudna. Ruski generalni
štab je dne 1. t. m. razglasil v Petrogradu:
Pri Loviču se boj trdovratno nadaljuje. V
Črnem morju se od 21. grudna nobena tur-
ška ladja ni pokazala. Kavkaški generalni
štab poročja istega dne: Včeraj ni bilo no-
benih pomenljivih bojev. Dne 27. novembra
je začel en ruski oddelek v Evfratovi dolini
ofenzivo, pregnal Turke iz njihovih postoj-
jank, pognal jih v beg in zaplenil dva topo-
va in ujetnike.

NEMŠKO POROČILO.

Berolin, 3. grudna. Veliki glavni stan,
3. grudna dopoldne: Na obeh bojiščih se ni
nič posebnega zgodilo.

Najvišje armadno poveljstvo.

Z BALKANA.

Berolin, 3. grudna. »Berliner Tageblatt«
poročja iz Ženeve: Francoski časopisi poro-
čajo, da so se Srbija, Grška in Rumunija na
eni in Bolgarija na drugi strani sporazume-
le, da ravnotežja na Balkanu ne bodo moti-

Podlistek.

Katarina pl. Volkonska.

Spisal Jos. Verhnjak.

V soboto dopoldne je sprejela Katarina
Volkonska obvestilo, da je njen mož, poroč-
nik pri ulancih, padel na severnem bojišču.
Kako je mlado ženo ta novica zadela, je tež-
ko popisati, zakaj bila sta šele par mesecev
v zakonu in ljubila sta se z neizmerno než-
nostjo.

Pozno v noči je že bilo in Katarina je še
vedno sedela v svoji sobi in zrla zatopljena
v sliko, katero je držala v rokah; strastno
jo je od časa do časa poljubovala. »Rajko,
ljubljeni moj Rajko, pridi — samo enkrat
še pridi, enkrat samo se še vrni, da me po-
ljubiš . . .«

Klicala je svojega moža — zaman. Te-
daj si zakrije z rokami oči in presunljivo
zastoče: »Nikdar — nikdar, Rajko, nikdar
več . . .«

Konvulzivno se je krčila na tleh, obup-
no so begale njene lepe oči po sobi, kot bi
pričakovale od tam usmiljenja. A ni trajal
dolgo ta izbruh žalosti, umirila se je in njen
sicer tako plemeniti in čisti obraz je postal
grd in odbijajoč. Nervozno je stiskala pesti,
kot bi hotela koga napasti.

Tedaj vstane odločna in ponosna, od-

pre sobina vrata in stopi ven, na balkon
majhne vile. Zunaj je vladala noč, v ne-
skončnih višavah so žarele zvezde. Čuda-
polna jesenska noč! A tužna žena ne čuti
krasote, v divjem plamenu ji gorijo oči, z
roko vihti grozeče proti nebu in usta njena
jamejo govoriti . . .

Tiha noč jo je čula in vstrepetala je v
bojazni, slišale so jo zvezde in užaljene so
zabliščale, slišal jo je Bog, ko mu je govo-
rila: Molila sem k Tebi, zdihovala, trepetala,
tako iskreno sem Te prosila, prizanesi
mi . . . Molila sem k Tebi, ker sem bila
uverjena, da si neskončno dober, neskončno
usmiljen, neskončno svet, da si Bog ljubezni
. . . A vse to je laž, prišla je zato danes
Katarina Volkonska k Tebi, da Ti pove res-
nico: Pijavka si, krvava, okrutna, nenasitna
v svojem krvoločnem poželenju . . . Solnce
rdeva sramu, ko gleda na zemljo, hribi in
doline se pokrivajo z žalostjo in s solzami,
— le Ti, Ti neskončno dobi, sladki, mili,
le Ti triumfiraš in se topiš radosti v potokih
človeške krvi . . . O, da bi se mi vzrodila
satanska misel, kako bi Tebe najgrše užali-
la, v tem trenutku bi izvršila greh in v bla-
znem smehu bi Ti kričala: glej, tako Te
zaničujem . . .«

Onesvestila se je, bele pene so kipele iz
njenih ust. Tedaj pa je padel bel list z ne-
ba, viden nobenemu, le razumljiv vsako-
mur, ki je bil priča te jesenske noči. Bog je
namreč pustil ženo živeti, ni je zalučil v tre-
nutku v žrelo peklenškega ognja, kajti na

listu, ki je padel z neba, je bilo v zlatih čr-
kah napisano: miseri cordia tibi . . .

Drugi dan je bila nedelja. Volkonska je
bila docela uničena. A uporni duh ni izginil
iz njenega srca.

Pustila si je prinesti časnikov, v kate-
rih je objavila smrt svojega moža. Ravno
je držala »Večerne Novine« v rokah in brala
nepozabno ime svojega moža, ko najde tik
obvestila smrti svojega moža sledeče vrste
v majhnem tisku: Danes zvečer ob šestih
pridiguje v Marijini cerkvi č. gospod Mi-
hael Najakovič. Govori o božjem usmiljenju
in sedanji vojni.

Razkačena, kot bi jo pičil gad, zažene
list v kot.

»Božje usmiljenje in sedanja vojna, ha-
ha! O, da bi stopila jaz na prižnico . . .! Div-
jala bi — ne, v sladkih, mamljivih besedah,
s solzami bi prosila ljudi, bi rotila ljudi, naj
zapuste svetišča najljutejšega tirana . . .«

Čez dan je hodila nemirna po sobah
sem in tja. Neprestano sta glodala srd in
gnjev v njegovi duši. Komaj da je okusila
opojno razkošje velike ljubezni in že umira
njena sreča v daljni tuji zemlji, grozno!

In kriv vsega gorja, kdo? Bog! In Mi-
hael Najakovič namerava danes Boga opra-
vičevati!

Zlobna, perfidna misel ji šine v glavo:
kaj bi bilo, če pojdem zvečer poslušati Na-
jakovičeve razloge? — Jutri napišem oceno,
vsak razlog mu pobijem z desetimi nasprot-
nimi, in ta spis pošljem židovskemu dnev-

le. Trojna zveza da formalno Bolgariji ni nič obljubila, pač pa je namignila na možnost kompenzacije, ne da bi povedala, v čem da bi ta obstala.

VOJNI KORESPONDENTI PRI GENERALISIMU JOFFRU.

»Berliner Tageblatt« poroča: Francoski generalisimus Joffre je sprejel v Meauxu skupino korespondentov nevtralnega časopisja, katerim je izjavil: »Zadostuje mi, da se osebno prepričate o razpoloženju in moralni mojih čet. Francija ni hotela vojske. Vojna nam je bila vsiljena. Toda sedaj, ko se nahajamo v njej, bo izvršil francoski narod svojo dolžnost do skrajnosti, do končne zmage.« Pri slovesu je podal general Joffre svakemu žurnalistu roko, ponavljajoč: »Zmagamo!«

Čestitke k odlikovanju (predsednik Poincare mu je podelil vojaško zaslužno kolajno), je general Joffre odklonil, češ: »Edino, kar je potrebno, je to, da rešimo domovino.«

TURŠKA VOJNA.

Prodiranje Turkov proti Sueškemu prekopu.

Iz Aten poročajo v Pariz, da je turška vojska 76.000 mož pod vodstvom Izet paše na poti proti Sueškemu prekopu. Nemci in Turki so baje razdelili 10.000 pušk med Beduine, ki se bodo postavili na utrjeni črti v El Arišu. »Corriere della sera« poroča iz Kaira, da grade Turki pod vodstvom nemških inženirjev železnico do Sueškega prekopa, ki se pri Maanu odcepi od železnice Damaskus - Mekka.

Portugalske čete za Egipt.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Pred par dnevi so dospeli portugalski častniki v Egipt. Sledili jim bodo portugalski vojaki. Na povelje Kitchenerja se bodo v prvih decemberskih tednih izkrcale močne portugalske čete v Egiptu.

NEMCI K ZAVZETJU BELGRADA.

»Vossische Zeitung« piše: Rusija izrablja Srbijo v svoje namene in jo vrže sedaj proč kakor izžeto citrono. Knez Trubeckoj, ki je ravnokar kot ruski odposlanec prišel v Niš, gotovo ne bo hranil izrazov obžalovanja. Srbijo najde kot podrtino. Naloga mu je, da sprijazni Bolgarsko s Srbijo v svrhu, da bi postavila Bolgarija svoje čete v srbsko - rusko službo. Ali je Trubeckoj ali kdo drugi ob Newi res tako naiven, da misli, da Bolgarija nima opraviti nič pametnejšega, kot da priklene svojo usodo na ono carjevega kraljestva ali na ono v agoniji se nahajajoče Srbije? Pokrovitelja, ki zamore tako malo, ne potrebuje nihče. Dogodki na Balkanu se doigravajo naprej neodvisni od Ru-

niku z naslovom: Trinoštvo ali božje usmiljenje.

Res se je napotila zvečer ob šestih v Marijino cerkev k pridigi gospoda Najakoviča.

Ko je stopila Katarina Volkonska v cerkev, je bila že do zadnjega napolnjena. Krenila je v temni kot, nasproti prižnici in si pustila obraz zastrt, da bi je ne spoznal duhoven.

Pesem na koru je bila pri kraju, ko se prikaže osivel, visok mož, z obrazom svetnika: častiti gospod Mihael Najakovič.

Po kratki molitvi vstane in se ozre po množici; neizrekljivo žalost je izražalo njegovo lice, ko prične govoriti: Dragi, ali veste, o čem hočem danes z Vami govoriti? Večni Bog, ne zameri mi, a primoran sem, da danes Tebe ščitim, kajti veliko, veliko jih je, ki so za časa vojne obupali nad Tvojim usmiljenjem . . .

Katarina Volkonska je imela oči nepremično uprte v pridigarja. Kako so se ji zdele poštene te besede, priproste in polne ljubezni do Boga! Nehote se je čutila prizadeto, zroč v žalostne oči svetega duhovnika.

In pridigar je govoril v znesenih besedah o velikosti božji, o Njem, ki zapoveduje milijardam zvezd o njem, ki preveva s svojim duhom vesoljstvo, o Njem, ki napaja cvetice na polju. V živih besedah je slikal božjo ljubezen, ki je prvega človeka tako bogato obdarila, pretresujoče je govoril o grehu, o božjem srdu, božji pravičnosti in božjem usmiljenju. »Kakor prežarja soluce

sije. Padec Belgrada pomeni za ruski ugled na vzhodu smrtni udarec.

Berolin, 3. grudna. (Kor.) Veselje nad zavzetjem Belgrada, ki šele danes prihaja do popolne veljave, ker je včerajšnja seja državne zbornice obrnila nase vso pozornost, se pojavlja pri vseh slojih prebivalstva. Veliko hiš je v zastavah. O zavzetju srbskega glavnega mesta po avstro-ogrski armadi se govori povsod.

Ravno tako, kakor berolinsko časopisje, izražajo tudi provincijalni listi svoje veselje nad svetovnozgodovinskim dogodkom in poudarjajo, da je bil Belgrad zavzet kot sad težkih žrtev polnih bojev, ne v boju z manjvrednim sovražnikom, temveč z narodom, ki je izurjen v bojih, vajen zmage in prevzet.

Soglasno nazdravljajo listi spoštljivemu cesarju in kralju Franu Josipu, ki zvesto stoji ob strani Nemčije.

RAZGOVOR MED CESARJEM VILJEMOM IN NADVOJVODO FRIDERIKOM.

Berolin, 3. grudna. (Kor.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan, 3. grudna. Cesar je imel včeraj v Vratislavi razgovor z vrhovnim poveljnikom avstrijske armade, nadvojvodo Friderikom, ki sta ga spremljala prestolonaslednik Karel Franc Jožef in šef generalnega štaba baron Hötendorf.

Pozneje je obiskal cesar ranjence v mestnih bolnišnicah.

NEMŠKI CESAR NA VZHODNEM BOJNEM POLJU.

Berolin, 3. grudna. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, dne 3. grudna. Nj. Veličanstvo cesar je obiskal danes dele avstro - ogrskih in nemških čet, ki se bojujejo pri Czenstoyhowu.

GENERAL RENNENKAMPF ODSTAVLJEN.

London, 4. grudna. (Kor.) »Morning-post« poroča iz Petrograda: General Rensenkampf je bil odstavljen od višjega poveljstva, ker je pri koncentričnem gibanju za obkoljenje Nemcev svojo postojanko zavzel dva dni prepozno.

VOJNA V KOLONIJAH.

Burska vstaja. — Burski general Kristijan Dewet ujet.

London, 3. grudna. (Kor.) Reuterjev urad javlja: Uradno se poroča iz Pretorije, da so generala Deweta ujeli.

Johannisburg, 3. grudna. (Kor.) Oddelek Burov se je utaboril v Magališkem pogorju v okraju Krugersdorp in razposlal oddelke, da nabirajo po farmah konje in puške.

vse ostale zvezde, tako prežari božja ljubezen vse druge lastnosti,« je vskliknil pridigar in pokazal, kako je ta božja ljubezen poslala svojega sina na zemljo . . .

V velikem pričakovanju je trepetala množica, vzdrhtavala je v neskončni ljubezni do človeškega Sinu božjega . . .

Tajinstveno in z neizrazljivo nežnostjo pridigar nadaljuje: »In božji Sin je svojo kri prelil, da reši človeštvo večnega trpljenja. O, ljubezen neizmerna, skrivnostna in čudapolna, kdo te razume, kdo te je vreden . . .?«

Ni mogel naprej, solze ginjenosti so oblike stari, blede obraz duhovnika. V množici je vladala smrtna tišina, le tu in tam se je slišalo stokanje in udušeno ihtenje.

»O, ve žene in matere, ve dekleta in otroci, o, vi vsi, ki trpite, vi vsi, ki se krčite v nervozni boli, vi vsi, ki se hudujete nad Bogom in nad njim obupavate in ga preklinjate, vsi vsi, stopite tja pod križ in glejte na umirajočega Boga!« Obledel je popolnoma, skoro neslišno je prišlo iz njegovih ustnic: »In tam pod križem preklinjate Jezusa Krista . . .«

Tiho in temno je bilo v cerkvi, poslušalci so se razšli, prazno je bilo v svetišču in večna luč je plapolala v tajinstvenem svitu. Pod križem pa je še vedno klečala mlada žena in neprestano poljubovala rane križanega Boga in ga ihteče prosila: Odpusti, Jezus, odpusti . . .

Žena, ki je klečala v cerkvi pod križem, je bila vdova Katarina pl. Volkonska.

O „železnem polku“.

»Edinost« je objavila popis o bojih 17. pešpolka iz peresa svojega urednika-vojaka. Zanimiv dopis objavljamo v celoti, da se bodo naši čitatelji prepričali, kako neresnične in grde so bile vesti, ki so jih o naših vrlih slovenskih vojakihi širili po Koroškem ljudje, ki niti v vojnem času niso mogli udušiti svojega sovraštva. Dopis slove:

»Ker se je položaj na gališkem bojišču popolnoma izpremenil, tako da so postali dogodki prošlih mesecev zanj popolnoma brezpomembni, priobčujemo sledeče iz pisma našega uredniškega tovariša, ki ga je pisal svoji soprogi iz bolnišnice v Klatovem na Češkem, kamor je preko Przemysla, Krakovega, Dunaja prišel kot ranjenec v začetku meseca novembra. Sedaj se nahaja naš tovariš v bolnici v Ljubljani. Ker dalje časa nismo imeli nikakega glasu o njem in nam je tudi pošta zaporedoma vračala vse nanj naslovljene poštnne pošiljke, smo že mislili, da ga ni več med živimi. Zato nas pa tembolj veseli, da kroglja, ki ga je zadela, ni bila smrtonosna in ga je mila usoda ohranila njegovi mali družinici, ženki in hčerki, pa tudi nam. Iz njegovega pisma posnemamo, kar bi zanimalo našo splošnost, in to tembolj, ker je iz tega pisma razvidno, kako hrabro se je bil na severnem bojišču naš slovenski 17. ljubljanski pešpolk, polk »Kranjskih Janezov«. Naš tovariš je pisal:«

» . . . Po težkem slovesu, kakor se gotovo še spominjaš, sem se odpeljal iz Ljubljane 11. avgusta zjutraj. Bilo je v torek. Vozili smo se do sobote, in sicer čez Pragersko, preko Ogrske čez Šijanka sedlo v Galicijo, kjer so nas poklicali iz voz na kolodvoru v Mikolajevem, kakih 30 kilometrov južno od glavnega mesta Galicije, Lvova. Od tam smo korakali, po vožnji vsi trdi in strti, eno uro daleč v vas Piasečno, kjer smo ostali osem dni. O vožnji in bivanju v Piasečni povem za enkrat samo toliko, da je bilo vse le majhna predigra grozot in strahot, ki sem jih doživel pozneje. 23. avgusta popoldne okoli treh, ravno ko smo opazovali krasen solnčni mrk, smo bili alarmirani in tekem pol ure smo že odkorakali iz dolgočasne, negostoljubne, umazane maloruske vasi. Z majhnimi presledki — spali smo ob cestah — smo prišli 25. avgusta v Romanovo, veliko vas severovzhodno od Lvova. Tam smo se skrili po vrtovih in čakali nadaljnega povelja. Bili smo že blizu sovražnika, ki je prodr čez našo mejo pri Brodyju in Sokolki ter drvel proti glavnemu mestu Lvovu. V Romanovem smo po mojem posredovanju dobili pri svojem stotniku Obereignerju zadnje pivo.

Ob poludveh popoldne smo morali nenadoma odkorakati, neznano kam, toda gotovo proti sovražniku. Bila je to za marsikoga zadnja težka pot v življenju. Korakali smo vse popoldne, vso noč in smo dospeli okoli 10. ure dopoldne pred mesto Gologori. Zjutraj so bili tam še ruski kozaki, ki so se pa pred nami umeknili v varne in močne utrdbe na gričih komaj pol ure nad mestom. Tam nas je čakala silna, še enkrat močnejša sovražna sila. Rusi, baje dva armadna zbora, dobro utrjeni v okopih, ki so jih delali cel teden. Dobili smo povelje za napad.

Zagrmeli so topovi. Razvili smo se v bojno črto, poslovivši se med seboj kot dobri tovariši, poljubivši zadnjikrat dragocene spomine svojcev, ki smo jih imeli s seboj. Bila nas je močna vrsta. Krasno je bilo videti naš polk v razvoju. Odločnost in samozatajevanje se je bralo vsakomur z obraza. Nihče ni zaostajal in v polnem redu smo korakali proti nevidnemu sovražniku pod visoko v zraku brnečimi topovskimi kroglami. V dobrih desetih minutah, ko smo prekoračili precej globok jarek in stopili v strm gozd, so padle prve sovražne krogle pred naše vrste. Švist, žvižg, in udarjale so smrtonosne krogle v mehko zemljo, na nas pa so padale z dreves prve obstreljene vejice. Tam je tudi padla prva žrtev našega polka, in sicer komaj pet korakov od mene, moj praporščak Polz, s katerim sva si bila prav dobra. Slišal sem žvižg krogle poleg sebe in začul obenem glasen klic: »O jej!« Pogledal sem nazaj na desno: v mahu je ležal na obrazu in krčevito stiskal sabljo v desnici, levico pa je imel na obrazu.

Skočil sem k njemu in ga dvignil. Strašen pogled! Iz ust mu je bruhnila kri, izpod desnega ušesa pa mu je brizgala, ko da bi odprl majhno vodovodno pipo. Dvignil sem ga, ovil mu trdo okrog glave brisačo, ki jo imam še vedno pri sebi. Izpral sem mu usta z vodo, namešano z žganjem, posadil ga k debelemu drevesu in poklical zdravniško patroljo. Hvaležne me je pogledal še enkrat. Odnegli so ga potem nazaj in jaz sem stekel, okrvavljen po krvi prve žrtve, za svojci naprej v sovražni ogenj. Bil je oni zadnji pogled mojega praporščaka; pozneje sem izvedel, da je bil v pol ure že mrtev.

Na robu gozda, vrhu griča, sem jih dohitel in vrgli smo se v divji ogenj sovražnih pušk in topov. Toda zaman je bil naš pogum, zaman so bile neštete naše žrtve: sovražna premoč in njihova ugodna pozicija nas je vrgla nazaj ob velikih izgubah. Ponoči smo se umeknili v sovražnem ognju iz mesta proti jugu. Štiri dni smo ščitili in varovali umikanje naših čet, peti dan sem se pa izgubil v strašnem ognju sovražnih topov. Napotil sem se proti Lvovu, kamor sem prišel čez tri dni. Hranil sem se s krompirjem, ki sem ga kuhal ali pekel ob cestah. V Lvovu sem ostal poldrug dan in sem odšel takoj, ko sem izvedel, kje je moj polk, proti Grodku. Kmalu nato so Rusi zasedli Lvov.

Dospevši v Grodek, sem našel svoj polk in svojo stotnijo, ki je štela zopet nekaj nad sto mož, ojačena in pomnožena z novimi močmi. Drugi dan, ko sem prišel v Grodek, smo prišli takoj v drugo bitko pri Grodku, ki je trajala osem dni. O grozotah te bitke bi se dale napisati cele knjige. Zemlja je prepojena z našo krvjo in stotine tovarišev sem pustil na bojišču.

V bitki pri Grodku in v okolici sem bil pri polkovnem poveljništvu kot ordonančni podčastnik, pri čemer sem veliko trpel, ali imel sem priliko, da sem lahko zasledoval gibanje našega polka in naših sosednih čet. Ves čas te bitke sem bil v prvih vrstah in sem doživel strašne stvari. Cele vrste so padale. Krvaveli smo huje kot naši pradedi pred Turki, toda vkljub temu smo se držali čvrsto kot levi in se nismo umeknili niti za ped. Kranjski Janez je prijel, in kar je držal, ni izpustil! Drage, krvave lovorike si je spletel naš že itak oslavljeni polk na tem nehvaležnem polju; toda, žal, zastoj! Zastoj je bilo junaštvo, zastoj so tekli potoki krvi, zastoj so krvavele naše rane. Umekniti smo se morali, pustiti prostor, ki smo ga junaški zavojevali, iti smo morali nazaj zaradi drugih. Umekniti smo se morali velikanski premoči.

V teh bojih sem res prestal veliko. V najhujšem ognju sem tekal od vrste do vrste s povelji našega polkovnika in stoinstokrat sem se v duhu poslovil od tebe in vas vseh. Krogle so padale okrog mene kakor svinčena ploha. Od luknje do luknje sem lezel in se plazil do tla, kamor sem bil poslan.

Skrival sem se, kakor sem se vedel in znal, in marsikaterikrat sem se v hudem ognju sovražnih strojnih pušk zakril z mrtvim tovarišem, kateremu niso več mogle škodovati krogle. Bili so grozni trenutki ki se jih ne spominjam rad.

Še huje pa je bilo tam, kjer so se morali sovražniki umekniti pred našimi: tam je puščala smrt za svojo koso cele kupe. Stove mater, žena, hčera in sinov plaka za njimi, ki so padli, oni pa počivajo, prijatelji in sovražniki, mirno drug poleg drugega v mrzli, neprijazni, nam in njim tuji gališki grudi. Le mi, ki smo jih videli, vemo, kje so in kako so končali.

Pozabil sem na lakoto in žejo; več dni nisem jedel, ker ali nisem imel, ali pa nisem mogel, pozabil sem na trud in napor, nisem se menil za krogle, ki so padale tik mene v zemljo, ki so trgale drevje in s silnim pokom metale svinčeni in železni dež med nas. Naslonil sem se na drevo ter se zamislil daleč ..., Končno sem se zdramil in se znašel zopet v krvavih mlakužah. Šel sem dalje svojo pot in izpolnil svojo dolžnost.

Izpred Grodka smo se umeknili proti jugu in bili smo zopet mi, naš hrabri polk, ki smo na tej trnjevi poti zopet varovali umikanje naših čet. Ostali smo v najožjem

stiku s sovražnikom. Padale so krogle, padali so tovariši, dokler nismo po trudapolnih in mučnih pohodih ponoči in podnevi prišli iz sovražnega ognja. Pretrpeli smo dosti, a biti smemo ponosni na dejstvo, da je bil prav naš polk tisti, za čigar neustrašenimi prsmi se je nemoteno mogla izvesti nova grupacija naše armade, ki je dovedla do poznejših velepomembnih zmag.

Prešli smo nato Mistece, Nehribe, Jasienice, Roge, Samokleske, nakar smo obstali blizu ogrske meje v Siari. Tam smo se nekoliko odpočili. Bil sem vesel, da sem spal par dni pod streho na kupu slame in sem dobival redno svojo menažo. Iz Siarija smo odkorakali preko Šnigroda, Tokov, Prešetnic itd. v Novo Mesto in odtod v Ovčodolno. Tam smo prišli 15. oktobra popoldne ob treh v sovražni ogenj. Prvi dan ni bilo nič posebnega. Z nekoliko izgubami smo potisnili sovražne vrste precej nazaj in smo se nato močno utrdili. V nadi pa, da prodremo naprej in dosežemo, kar drugi niso mogli, so poslali nas naprej. Prodrli smo z velikimi žrtvami v resnici že nekoliko naprej, a potem smo obstali. Osem dni se je vršil ta ljuti boj. Videl sem cele kupe ranjence in mrličev, naših in sovražnih, vsako noč smo pokopali nebroy prijateljev in sovražnikov in na nekaterih potih sem zadeval skoraj na vsaka dva koraka na mrtveca ali težko ranjenega. Po mojem mnenju je bila to najljutejša bitka ves čas vojne. Toda ali smo, kakor siva skala, ob kateri se zastoj zaletava razburkano valovje. Rajši smrt, nego le ped zemlje prepušteni sovražniku! Vztrajali smo z nekako besno zagrizenostjo, češ, nas ne premaknete odtod, pa če gre tudi vse v franže. Kogar si pogledal, vsakomur je sršal neki divji ogenj in oči: ali vzdržimo, ali pa pademo!

Tu sem dobil v gozdu tudi kroglico, ki jo hranim pri sebi. Ranila me je navidezno neznatno nad desno peto in prvotno se niti zmenil nisem veliko za rano. Skoraj zamalo se mi je zdelo, da bi hodil za tako malenkost k zdravniku. Toda 22. oktobra, ko sem bil že osem dni v najhujšem ognju, me je začela noga tako boleti, da nisem mogel več stopiti nanjo. Tožil sem tovarišem in ti so mi resno svetovali, naj grem k zdravniku, ker je rana v nevarnem kraju. Zdravnik me je obvezal in me poslal v bolnišnico v Przemysl. Tam je rekel zdravnik, da je ranjena kita in da ne bom 6 do 7 tednov mogel stopiti na nogo. Pri hoji sem čutil velike bolečine. Z več presledki v raznih bolnišnicah sem se pripeljal v Podgorce pri Krakovem, kjer sem ostal šest dni. Odtam smo se peljali na Dunaj in je bilo prvotno določeno, da pridemo v Maribor. Že sem se veselil, da pridem tako blizu doma, toda na Dunaju so nas obrnili na sever in so nas odpeljali na Češko v Klattov, kjer sem sedaj in se počutim precej dobro. Kdaj grem odtod in kam pridem, ne vem...

To je torej kratek opis bojev, katerih sem se udeležil s svojim polkom na galiških bojiščih. Prepričan sem, da ga ni človeka v naši Avstriji, ki bi se drznil trditi, da ni naš polk storil v polni meri svoje dolžnosti, in s pravim ponosom lahko poudarjam, da si je naš slovenski polk vkljub težkim izgubam, ki so ga zadele, neomadeževano ohranil in še nanovo osvetlil svoje ime elitnega, »železnega« polka naše avstrijske armade. Naš polkovnik je dejal, da s solzami v očeh objame vsakega »Kranjskega Janeza«, ki ga bo srečal na ulici, in moč je vedel, zakaj je dejal tako!

Cerkvene vesti. Za dekanjskega svetovalca dekanata Spodnji Dravberg je bil imenovan in od knezoškofijskega kapitularnega konzistorija potrjen veleč. gospod Jožef Rozman, župnik v Črnečah. V stalni pokoj je stopil veleč. gospod Andrej Pirker, provizor na Kokovem.

Povodom zasedenja Belgrada je bila v Celovcu ob 9. uri bakljada, ki so se je udeležili dr. Metnitz s občinskimi svetniki, dve društvi z zastavami in mnogo dijakov in šolarjev. Pred palačo deželne vlade je župan dr. Metnitz nagovoril g. deželnega predsednika, ki se je zahvalil. Župan dr. Metnitz je govoril tudi pred stanovanjem postajnega poveljnika.

Armadni poveljnik Potiorek celovski častni meščan. V izredni seji celovškega občinskega sveta dne 3. t. m. je bil armadni

poveljnik Oskar Pavel Potiorek soglasno imenovan za častnega občana celovškega mesta. Potiorek je bil rojen v Rutah pri nemškem Plajbergu leta 1853. Njegov oče se je priselil iz Šlezije. Ime Potiorek je češko. Armadni poveljnik Potiorek je praktičen katoličan, ki svojega katoliškega prepričanja nikdar ni prikrival.

Pavel Žagar, c. kr. vojni kurat na severnem bojišču, poroča z dne 21. novembra svojemu bratu kaplanu sledeče: »Imel sem že dopisnico delj časa napisano, a je nisem mogel oddati. Tvoje dopisnice sem prejel. Ker smo vedno potovali, nisem letos ničesar slutil o Vseh svetnikih in Vernih dušah. Sedaj sem v kolera-bolnišnici, včasih pod in med gromom topov. Bolnikov je 800 do 1000 po številu. Pišeš mi, da je g. Rant pisal, da so štirje naši gospodje mrtvi. Rataj živi in je zdrav, ravno tako Kompolšek in Zagoršek. Na Škofiča še nisem naletel, kakor tudi na prof. Kocipra in Ranta ne. A izvedel sem o njih po častnikih, da so živi. Ker stoji en oddelek tu, drugi tam, se ne naletimo. Rantova dopisnica je bila torej prenašljiva. Padel je samo Rozman in par drugih Poljakov. — Poljščino že tolčem za silo. Zima je tukaj. Življenje je povsod radi preklicanih judov zelo drago. Prisrčne pozdrave tebi in domačim!

Dr. R. Jesenko še zdrav. Nekemu svojemu prijatelju je pisal z bojišča: Ze več kakor en mesec sem na bojnem polju in preganjam sovražnike, ki prete domovini. Sem hvala Bogu še zdrav, trpljenje pa, ki je zvezano z vojsko, prenašam potrpežljivo in udan v božjo voljo. Upam, da se še vidimo. Tvoj iz bojnih vrst med gromenjem topov in prasketanjem pušk pozdravljajoč Te dr. Jesenko. Dopisnica je potovala dva tedna.

Č. gospod župnik Franc Muršič iz Framna na Štajerskem se je vrnil iz Gradca na svojo župnijo.

Viničarska hči M. Drozg, ki je po krivem obdolžila jareninskega dekana č. gospoda Jos. Čizeka, da je v neki pridigi izrekel nepravilne besede, je bila dne 28. novembra pred mariborsko okrajno sodnijo obsojena zavoljo obrekovanja na 10 dni zavora.

V vojnem ujetništvu na Ruskem je vojaški kurat č. gospod Vladimir Cepuder, kaplan pri Sv. Rupertu v Slovenskih Gorah. Nahaja se v Chodšentu v okraju Samorkand ob meji azijske Rusije. — V ruskem ujetništvu je tudi enoletni prostovoljec 27. dom. pp. Vlado Mislej.

Nova rezervna bolnišnica v Celovcu. Dvorano hotela »Sandwirt« so uredili za rezervno bolnišnico z 200 posteljami.

Upanje francoskih ujetnikov. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Berna: Francija, Nemčija in Avstrija so se pobotale, da bodo za vojaško službo nesposobni moški od 45. do 60. leta izpuščeni iz zaporov.

Kako se godi ujetim častnikom v Sibiriji. Rezervni poročnik 4. domobranskega pešpolka Ludovik Zagoričnik se nahaja, kakor se poroča iz Celja, v Berezovki, St. Divisionaja v Sibiriji. V pismu poroča med drugim, da so bili dne 16. oktobra transportirani iz Krasnojarska v Berezovko, kamor so dospeli 21. oktobra. S še štirimi tovariši ima na razpolago dve sobi in kuhinjo. Kuhajo si sami in skupno gospodarijo. Spat hodijo ob 11. uri, vstajajo pa ob 7. uri. V šotoru se popolnoma prosto gibljejo, če pa se peljejo po železnici v bližnje mesto Varhennendinsk, jih spremlja kak ruski častnik ali podčastnik.

Najnovejša poročila.

VOJSKA S SRBIJO.

Dunaj, 5. decembra. (Uradno.) **Boji zahodno in južozahodno od Arangjelovaca** trajajo trdovratno in izgub polno dalje. **Doslej še ni padla končna odločitev.** **Včeraj smo ujeli 300 Srbov.**

Dunaj, 6. decembra. (Uradno.) **Z južnega bojišča se uradno poroča: Južno od Belgrada naše čete pridobivajo na prostoru. Zahodno od Arangjelovaca in Gornjega Milanovca je dobil nasprotnik nova ojačenja in nadaljuje svoje vehementne napade proti zahodu. V srbske kraje, katere so okupirale naše čete in katere smo dobili skoro popolnoma zapuščene, se počasi vračajo po-**

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

begli prebivalci. V Belgradu je ostalo približno 15.000 prebivalcev. Novo upostavljena mestna uprava je že pričela poslovati.

VELIKI BOJI OD KARPATOV DO SEVERNE POLJSKE.

Dunaj, 5. decembra. (Uradno.) V Karpatih se tudi včeraj ničesar pomembnega ni zgodilo.

V zahodni Galiciji so se razvili pri Tymbarku manjši, za naše orožje uspešni boji. Položaj na južnem Poljskem je neizpremenjen.

Bitka na severnem Poljskem traja dalje.

Namestnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, generalni major.

Berolin, 5. decembra. (Uradno.) V bojih vzhodno od mazurskih jezer je položaj ugoden. Pri manjših operacijah smo ujeli 1200 Rusov. Na Poljskem se naše operacije v redu razvijajo.

Najvišje armadno vodstvo.

Dunaj, 6. decembra. (Uradno.) Bitka na Poljskem se za orožje zaveznikov ugodno razvija. V zahodno Galicijo prodrle ruske moči so bile včeraj od naših in nemških čet od juga napadene. Zavezniki so pri tem ujeli 2200 Rusov ter so zaplenili nekaj sovražnih trenov. V Karpatih so se vršili posamezni boji. V postojanke v Beskikih udri sovražnik je bil vržen nazaj. Pri tem smo ujeli 500 Rusov.

Namestnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, generalni major.

Berolin, 6. decembra. (Uradno.) Na bojišču zahodno od mazurskih jezer je bil sovražnik miren.

Razvoj bojev pri Lodzu odgovarja tudi sedaj našim pričakovanjem. Na južnem Poljskem ni nobene izpremembe.

Najvišje armadno vodstvo.

LODZ V NEMŠKIH ROKAH.

Berolin, 7. decembra. Veliki glavni stan 6. decembra: Danes popoldne so naše čete zasedle Lodz. Rusi se tam po težkih izgubah umikajo.

RENNENKAMPF ARETIRAN.

Bukarešt, 7. decembra. »Adeverul« poroča iz Odese: General Rennenkampf je aretiran. Prišel je 18 ur prepozno na poljsko bojišče, tako da se je Nemcem posrečilo prodreti.

BOJI NA ZAHODU.

Berolin, 5. decembra. (Uradno.) Na Flandernskem in južno od Metza sdo odbili francoske napade. Pri La Basse, v argonskem gozdu in južnozahodno od Altkircha so naše čete napredovale.

Berolin, 6. decembra. (Uradno.) Danes ponoči smo po načrtu zapustili kraj Vernelles (južnozahodno od Bethune), ker bi nadaljnje vstrajanje v tem kraju pod neprestanim francoskim artiljerijskim ognjem zahtevalo preveč nepotrebnih žrtev. Kar je v kraju še ostalo stavb, smo jih prej v zrak razstrelili. Naše čete so zasedle pozidana stališča vzhodno od tega kraja. Sovražnik nam

dosedaj ni mogel slediti. Zahodno in južnozahodno od Altkircha so ponovili Francozi z znatnimi močmi svoje napde, a brez uspeha. Imeli so velike izgube. Na ostalem zahodu ni nobenih dogodkov.

IZGUBE ANGLEŠKE MORNARICE.

London, 6. decembra. (Kor. urad.) Novi izkaz izgub ladij, katerega je izdala angleška admiraliteta, vsebuje različne nove ladije, med njimi bojno ladjo »Canada« (Križarica »Canada« je bila dolga 71 metrov, široka 7-6 m, obsegala je 780 ton in imela 1800 konjskih moči. Posadka je štela 60 mož. Namenjena je bila za Atlantski ocean.)

Frankobrod, 6. decembra. (Kor. ur.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Londona: Angleški listi pišejo, da je parnik »Earl of Aberdeen« v reki Humber zadel ob neki angleški podmorski čoln in ga pri tem lahko poškodoval. Parnik je izgubljen. Kapitan Dove pride pred vojno sodišče.

Gospodarske stvari.

Položaj naše prašičjereje.

Skrbimo za suho meso in mast!

Nastale razmere vplivajo na vso našo prašičjerejo. Po eni strani stabejša letina na krompirju, po drugi draginja žita ne dopuščata, da bi se prašiči tako dolgo pitali kot druga leta. Letos bo zalega drobnega krompirja kmalu pri kraju in s tem se bode v naših razmerah skrajšalo tudi vse pitanje. Debelega krompirja in žita pa ne moremo pokladati, ker je predrago. Tako pitanje bi se nam tudi ne izplačalo pri teh cenah, ki se plačujejo danes za pitane prašiče. Sicer pa moramo krušno žito in krompir hraniti za naš živež, ker utegne še sčasoma obojega primanjkovati. Letošnje pitanje se bo moralo tedaj omejiti na krajši čas in na manjše število prašičev. Vse to velja za kraje, kjer se pečajo gospodarji s pitanjem prašičev.

Seveda trpi v danih razmerah tudi reja plemenih svinj in praseta. Reja malih praseta potrebuje tudi precej krme in še dobre krme. Za take živali je treba krompirja in žita. Ako se mala praseta danes hitro naprej ponujajo, je to tudi naravna posledica letošnjih razmer.

Po takih krajih, kjer se pečajo gospodarji z rejo plemenih svinj, je sedaj najbolj važno, da si ohranijo čez zimo potrebno število svinj za pleme in da mlada praseta čimprej oddajo. Tako delajo tudi naši svinjerejci. Vsak skuša mladiče prodati, čim so le godni za oddajo. Od tod prihaja tudi nizka cena, kjo imamo danes za odstavljena praseta.

Hitrejša in obilnejša prodaja pitanih prašičev in hitra oddaja komaj odstavljenih praseta, to so tedaj naravne posledice odnosajev, ki so nastali pri našem gospodarstvu, deloma vsled vojske in draginje, deloma vsled slabejše letine.

V takih razmerah je v prašičjerejskih krajih gledati predvsem na to, da si ohranimo čez zimo potrebno število svinj za pleme, v krajih pa, kjer se pečajo

gospodarji s pitanjem, je skrbeti za to, da si nabavijo potrebni naraščaj za prihodnje leto, kakor hitro prodajo pitane prašiče.

V enem in drugem slučaju se moramo pa ravnati po množini domače klaje, s katero še razpolagamo.

V sedanjih razmerah nam je pa tudi skrbeti, da si pripravimo doma nekoliko več suhega mesa in masti (zabele), kot druga leta, ker ne vemo, kako se obrnejo tekem zime in pozneje naše življenjske razmere in potrebe. Na vsak način je prav, da si pripravimo vsaj več masti (»žmavca«). Enemu in drugemu bo zaradi tega kazalo zaklati enega prašiča več, kakor druga leta, da si bo tudi na ta način pomagal popolniti zalogo potrebnih domačih živil.

Rohrman v »Dolenjskih Novicah«.

Hudodelstvo je, otrokom dajati žganja!

Franc Siebert, trgovina mila in sveč, Celovec, Stauderhaus, priporoča svojo bogato zalogo voščenih in stearinskih sveč, stenj in olje za večno luč, kadilo, oglje za kadičnice itd. Razpošilja se na zunan.

Loterijske številke:

Trst, 2. decembra: 78. 79. 69. 62. 65.
Dunaj, 5. decembra: 81. 75. 36. 79. 19.

Zakaj?

ne pišete takoj po krasni cenik in najnovjše vzorce, kateri se dopošljejo vsakemu zastoj in poštine prosto iz

Prve gorenjske razpošiljalnice Ivan Savnik, Kranj 162

Pomanjkanje kave ni več!

Vladna kava

Kupil sem večji postavek kave, ki stane na mestu oddaje v
CELOVCU:

Kava, povojena . . . K 4.- }
Santos-kava, surova . . . 3-30 } 1 kg
Rio-kava, surova . . . 3-10 }

Kdor vzame več, je nekoliko ceneje.

A. Prosen, A. Rasetschnig,
Kosarinska ulica Velikovška cesta

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po **4%** od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se: po dogovoru od **4%** naprej.